

ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

С.М.Судомир, аспірант

Національний аграрний університет

У статті дано оцінку системи управління стратегічним потенціалом підприємства.

В статтє дана оцєнка систєми управлєння стратегическим потенциалом предприятий.

Вступ. Сучасні проблеми розвитку аграрного сектора економіки значною мірою визнані як низьким рівнем потенціалу підприємств, так і системи управління його формуванням з врахуванням нових завдань ринкового конкурентного середовища. Для розв'язання їх необхідна зведено-аналітична інформація, яка характеризуватиме практику управління стратегічним потенціалом.

Проблема. В економічній літературі питанням управління потенціалом приділено багато уваги. Більшість авторів (І.С.Завадський, І.З.Должанський, Н.С.Краснокутська та інші.) розкривають лише потенціал, а не систему управління формуванням потенціалу. Недостатньо розкрито методологічні підходи до формування системи управління стратегічним потенціалом. Все це потребує проведення як емпіричних, так і теоретичних досліджень. Потребує удосконалення і методологія оцінки практики управління потенціалом.

Мета дослідження. Обґрунтування методологічних підходів щодо напрямків дослідження практики управління стратегічним потенціалом підприємств.

Результати дослідження. Швидкозмінюючі трансформаційні процеси в аграрному секторі економіки підвищили рівень ентропії, що значно ускладнило систему управління соціально-економічним розвитком підприємств, регіонів. Основними причинами є:

- недостатня обґрунтованість цільової спрямованості реформування в аграрній сфері згідно з критеріями корисності, некорисності і шкідливості, як стверджують окремі науковці;
- несистемний і некомплексний підхід до самого процесу реформування, який здійснювався на розбалансованості підсистем організаційного, економічного, правового і соціального —

психологічного характеру;

- руйнування функціонуючого потенціалу і несформованість нового, адекватного новим завданнями змішаної економіки та ін.

Все це призвело до виникнення системної кризи. Намітилася негативна тенденція — зменшення виробництва сільськогосподарської продукції (рис.).

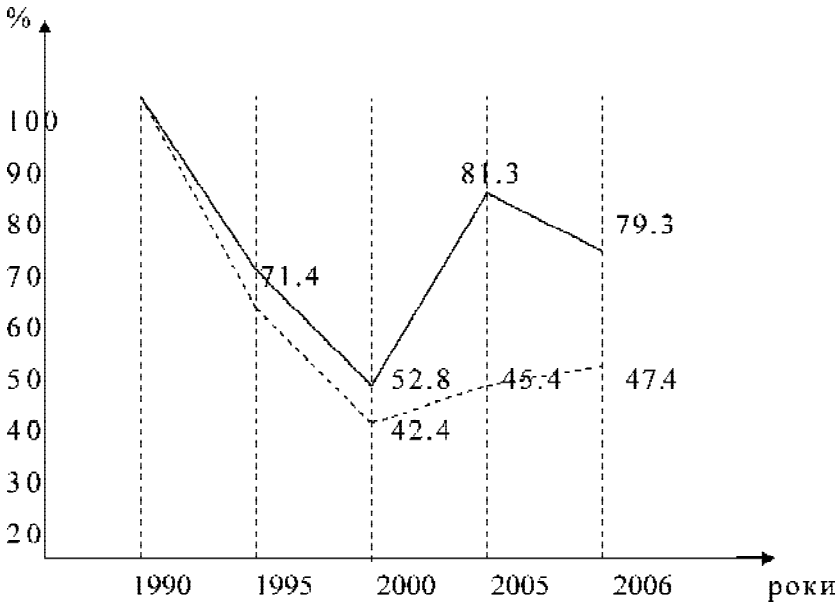

Рис. Динаміка виробництва валової продукції рослинництва та тваринництва (в порівняльних цінах до 1990 р.)

Позначення:

————— Рослинництво
----- Тваринництво

Зменшилося споживання основних продуктів харчування на душу населення. В 2004 р. порівняно з 1990 роком:

- м'яса на — 43,5%;
- молока та молочних продуктів — на 39,4%;
- цукру — на 23,2%;

Валовий розмах варіації щодо регіонального валового виробництва сільськогосподарської продукції на душу населення.

Сформувалася і різна потенційна конкурентоспроможність в

цілому регіонів та в них сільськогосподарських підприємств.

Авторами виявлено пряму залежність результативних показників господарювання від рівня ресурсної конкурентоспроможності. З підвищенням потенційної конкурентоспроможності майже у чотири рази виробництво валової продукції зростає у 2,3 рази [1]. Це підтверджується і нашими дослідженнями в господарствах Київської, Миколаївської та Рівненської областей. Кожний додатковий процент зростання результативних показників потребує майже у півтора рази збільшення потенціалу підприємства. При цьому слід врахувати і рівень збалансованості складових потенціалу: технічного, біологічного, організаційного, економічного, управлінського. Особливо така необхідність проявляється в умовах входження України у Світову організацію торгівлі (СОТ).

З входженням України до СОТ значно підвищуються ризики, одержить розвиток процес зміни конкурентних переваг. Такими конкурентними перевагами будуть: якість продукції, низькі витрати на одиницю продукції, конкурентні ціни та ін.

Основою забезпечення переваг повинен бути стратегічний потенціал, сформований на інноваційній моделі розвитку технічних, технологічних, біологічних, організаційних, фінансово-економічних та управлінських факторів конкурентоспроможності.

Сучасний потенціал сільськогосподарських підприємств як системної цілісності за своїми кількісними і якісними параметрами не відповідає вимогам їх стратегічного розвитку. З врахуванням потенційно можливої ніші України та аграрного сектора у Європейському та світовому ринках. Низький рівень фондооснащеності та фондоозброєності підприємств. Технології виробництва та переробки сільськогосподарської продукції значно відстають від зарубіжних технологій і не дають можливість повною мірою формувати конкурентні переваги, реалізуючи стратегію якості.

Практично в сільськогосподарських підприємствах не сформована комплексна система управління якістю діяльності (КСУ-ЯД), яка включає: якість праці, якість процесів, якість операцій, якість управління, якість логістичних технологій просування товару до споживача, якість організації, якість факторів матеріально — ресурсного та інформаційного забезпечення,

якість життя та ін. Згідно з нашими дослідженнями, коефіцієнт якості діяльності не перевищує 0,45-0,54 коефіцієнта (нами він розраховувався за системою критеріїв та показників оцінки якості за напрямками діяльності та організаційно-управлінського впливу).

Важливим в системі управління потенціалом є виділення домінуючого активного потенціалу, який би своєчасно на принципах упереджувальної дії приводив усі складові елементи потенціалу до нових, змінюючи обставини у зовнішньому конкурентному середовищі. Активна роль повинна відводитись управлінському потенціалу. Останній нами розглядається в контексті результируючих факторів і факторів-умов забезпечення. До факторів-умов забезпечення ми відносимо: систему, стиль, співробітників, споживачів, структури, управлінську команду, спільні цінності, а також організаційну культуру, систему інформаційного забезпечення, систему контролю і відповідальності, комунікації, тип управлінського профілю та ін. Все це в сукупності виступає як інтегрована система факторів-умов забезпечення синергетичного ефекту та конкурентоспроможності підприємств. В цьому зв'язку виникає об'єктивна необхідність проектування організації як системної цілісності з врахуванням принципів динамічності, гнучкості, просторової та часової збалансованості. Це дозволить системі менеджменту забезпечувати динамічний розвиток підприємств на принципах упереджувальної дії по відношенню до змін у зовнішньому середовищі. Такі підходи обґрунтовано нами і покладено в основу розробки науково-методичних рекомендацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Місевич.М.А. Потенційна (ресурсна) конкурентоспроможність високотоварно сільськогосподарських підприємств Житомирської області / Економіка АПК.- № 3.- 2007. – К., С. 126-132.

2. Судомир С.М. Управління потенціалом підприємств ринкового типу // Система менеджменту в умовах інституційно – структурної трансформації економіки України: Збір. Наук. праць / Упорядники: Гудзинський О.Д., Ковбаско О.М., Руженський М.М. – К.: ІПК ДСЗУ, 2006. – 320с.

3. Гудзинський О.Д., Сіренко Н.М. Організаційно-управлінські проблеми трансформаційної економіки та механізми їх розв'язання. Мон. Система менеджменту в умовах інституційно-структурної трансформації економіки України. – К.: ІПК ДСЗУ, 2006. – С. 35-42.